

*Lieve De Wachter & Linda Cuppens
Instituut voor Levende Talen, K.U. Leuven
Contact: lieve.dewachter@ilt.kuleuven.be
linda.cuppens@ilt.kuleuven.be*

Detectie en remediëring van taalleerzorgproblemen voor eerstejaarsstudenten aan de K.U. Leuven

1. Achtergrond

Het hoger onderwijs signaleert regelmatig problemen met de taalbeheersing van het academisch Nederlands bij eerstejaarsstudenten. Die problemen zijn soms zo groot dat ze de slaagkansen van studenten hypothekeren. Sommige eerstejaarsstudenten vinden het duidelijk moeilijk om academische syllabi, cursussen en wetenschappelijke papers te doorgronden en om notitie te nemen bij hoorcolleges of op een consistente en ‘academische’ manier schriftelijke antwoorden te formuleren op examenvragen. Wetenschappelijke papers schrijven is een zo mogelijk nog moeilijkere opgave voor veel eerstejaars.

Voor een deel hebben die problemen ongetwijfeld te maken met de democratisering van het universitair onderwijs: de instroom van allochtone studenten en studenten uit het technisch secundair onderwijs (tso) of het beroepssecundair onderwijs (bso) was vroeger eerder uitzondering, maar is nu reëel. Een aantal van die studenten blijkt wel over de intellectuele capaciteiten te beschikken om universitaire studies aan te vatten, maar is onvoldoende getraind op het vlak van de ‘academische vaardigheden’ om de stap naar het universitair onderwijs probleemloos te kunnen maken. Enerzijds is er de kloof tussen middelbaar en hoger onderwijs en anderzijds is er niet zelden ook een kloof tussen de schooltaal en de thuistaal. Dat laatste wordt vaak al duidelijk tijdens de middelbare schoolperiode, maar het uit zich nog meer in het hoger onderwijs. Taalzwakke(re) studenten hebben dan moeite om de instructietaal van het hoger onderwijs – het meer ‘academische’ Nederlands – adequaat te begrijpen omdat die taalvariant abstracter en cognitief veeleisender is. Bovendien is het register dat gehanteerd wordt van een heel andere orde dan wat een gemiddelde scholier gewoon is. Veel eerstejaarsstudenten lopen dan ook verloren in die meer abstracte taal (Bokhoven 2007; Bonset 2010).

2. Taalvaardig aan de Start (TaalVaST)

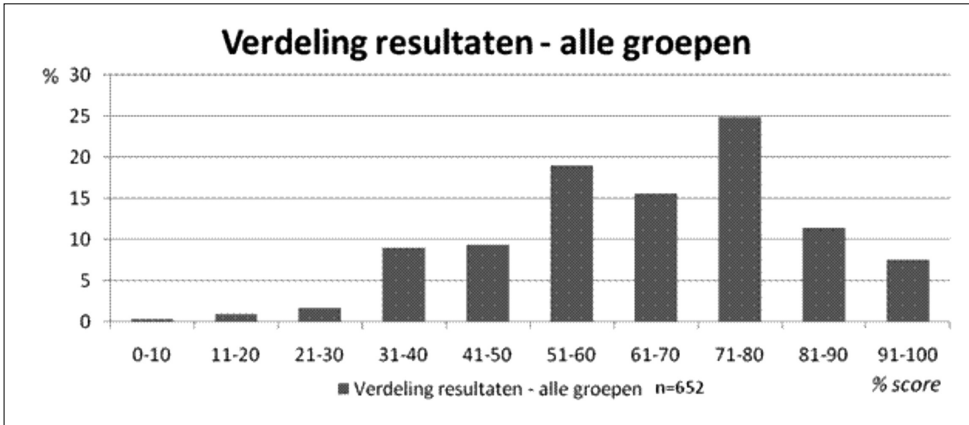
Het project *Taalvaardig aan de Start* (TaalVaSt) wil het academische taalvaardigheidsniveau van eerstejaarsstudenten verbeteren door middel van een pretest en van begeleidingsoefeningen. Omdat de beoogde doelgroep soms 'ontwijkingsgedrag' vertoont ten aanzien van bestaande initiatieven die remediërend bedoeld zijn, opteert het project, naar analogie met een aantal initiatieven aan Nederlandse universiteiten, voor een grootschalige pretest en voor begeleidingsoefeningen op basis van de resultaten van die test. Om ervoor te zorgen dat de test is afgestemd op het doelpubliek, wordt samengewerkt met vertegenwoordigers van de monitораatsdiensten van drie grote vakdomeinen aan de K.U. Leuven: de faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen, de faculteit Sociale wetenschappen en de faculteit Wetenschap & Technologie en Biomedische wetenschappen. Op termijn is het de bedoeling dat de test en de begeleiding geïntegreerd worden in de opleidingen, zodat een inclusieve aanpak mogelijk is.

In wat volgt, wordt de test voorgesteld en worden de eerste resultaten van de pilootafnames overlopen (De Wachter 2010: 153-165).

3. Pretest

Tijdens het academiejaar 2009-2010 werd een test samengesteld. Het gaat om een academische taalvaardigheidstest met zowel receptieve als productieve vragen. De vragen hebben allemaal te maken met taalvaardigheid in de breedste zin: er wordt de studenten gevraagd om afleidingen te maken, om zinnen uit een alinea in de juiste volgorde te zetten, om de juiste woorden in te vullen in een tekst, om een woord in te vullen dat in verschillende contexten past, om een stukje tekst te interpreteren...

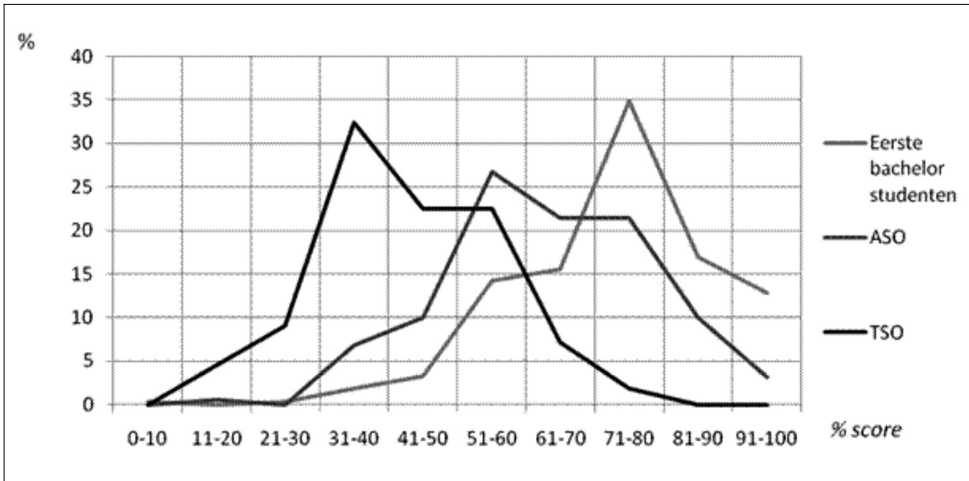
De pretest *Academisch Nederlands* werd bij een groep van 652 leerlingen en studenten afgenomen. Binnen die groep waren er 336 studenten uit de eerste bachelor, 191 leerlingen uit het algemeen secundair onderwijs (aso), 111 leerlingen uit het tso en 14 NT2-studenten. De gegevens van de test werden vervolgens aan een validiteits- en betrouwbaarheidsonderzoek onderworpen. Figuur 1 geeft de resultaten weer van alle groepen. Op de verticale as staat het percentage van de leerlingen/studenten dat een bepaalde score heeft behaald. De horizontale as geeft aan hoeveel zij op honderd gescoord hebben.

Figuur 1: Testresultaten algemeen – alle groepen.

Figuur 2 bevat dezelfde resultaten als figuur 1, maar splitst ze op per deelgroep. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de resultaten van de NT2-studenten hierin niet zijn opgenomen, omdat het om een groep van slechts 14 studenten ging. Op basis van zo'n beperkte groep kan men moeilijk over algemene tendensen spreken.

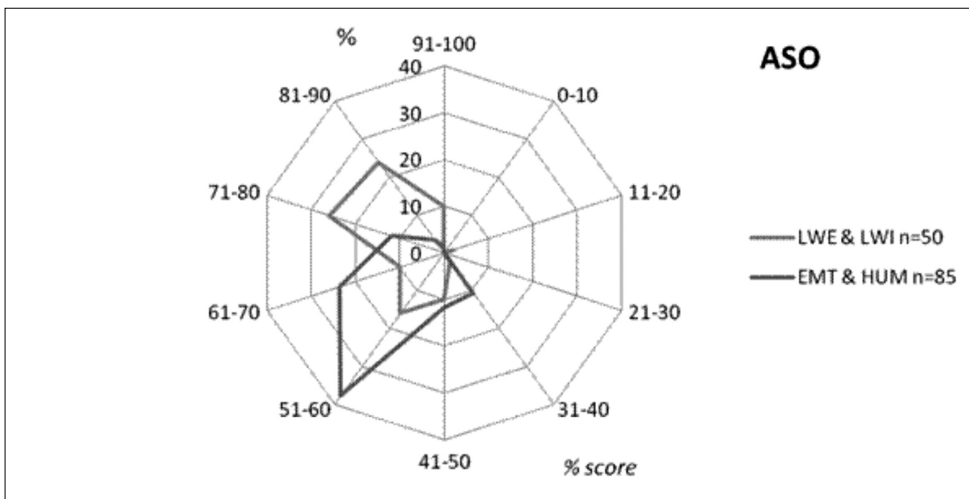
We zien dat de drie groepen duidelijk onderscheiden scores. Zo vinden we de hoogste scores bij de groep van studenten uit de eerste bachelor en de laagste scores bij de tso-leerlingen. De resultaten van de aso-leerlingen bevinden zich daar tussenin.

Figuur 2: Testresultaten algemeen – per deelgroep.

Ook binnen de resultaten van leerlingen uit het aso zijn er grote verschillen merkbaar. De deelgroep aso bestond uit 191 leerlingen in het totaal. Die leerlingen kwamen uit de studierichtingen ‘Economie-Moderne Talen’, ‘Economie-Wiskunde’, ‘Grieks-Latijn’, ‘Humane Wetenschappen’, ‘Latijn-Moderne Talen’, ‘Latijn-Wetenschappen’, ‘Latijn-Wiskunde’, ‘Moderne Talen-Wetenschappen’, ‘Moderne Talen-Wiskunde’ en ten slotte ‘Wetenschappen-Wiskunde’. Doordat we zo een brede waaier aan studierichtingen in die groep hadden, was het aantal leerlingen per richting soms vrij beperkt. Daarom hebben we een aantal richtingen gegroepeerd: ‘Latijn-Wetenschappen’ (LWE) en ‘Latijn-Wiskunde’ (LWI) aan de ene kant en ‘Economie-Moderne Talen’ (EMT) en ‘Humane Wetenschappen’ (HUM) aan de andere kant. De eerste groep telde 50 leerlingen en de tweede groep 85 leerlingen. Daarenboven hadden we van die twee groepen informatie van de drie participerende aso-scholen.

Figuur 3 toont het scoreverloop. Opvallend is toch wel het uiteenwaaiëren van het scoreverloop, waarbij de groep van LWE en LWI duidelijk in een hoger segment scoort en de groep EMT en HUM lagere scores behaalt. Er is een overlap waarneembaar, maar de variatie is duidelijk hoger binnen die groep.

Figuur 3: Testresultaten per deelgroep aso.

4. Test academiejaar 2010-2011, opvolging en remediëring

Zoals vooropgesteld in het *TaalVaST*-project is de test aan het begin van het academiejaar 2010-2011 afgenomen bij de eerstejaarsstudenten van de drie grote faculteiten die hun medewerking hebben toegezegd. Daarnaast is de test ook afgelegd door alle eerstejaarsstudenten van de opleiding ‘Geschiedenis’ aan de K.U. Leuven. De resultaten

van de test zullen tijdens de sessie bij Het Schoolvak Nederlands getoond en besproken worden.

In eerste instantie is het tijdens het academiejaar 2010-2011 de bedoeling om de resultaten te correleren met de resultaten van andere testen, zoals de resultaten op de voorkennistoets voor wiskunde of de resultaten van de januari-examens. Tegelijk krijgen de studenten ook nu al hun resultaat te zien en wordt er op basis daarvan een advies geformuleerd. Dat advies is voorlopig niet bindend en beperkt zich tot het aanraden van begeleiding en het consulteren van de website ACTAV (<http://www.ilt.kuleuven.be/actav>). Het is de bedoeling om de begeleiding de komende jaren te intensifiëren op basis van de resultaten van de academische taalttest. De begeleiding zal zich enerzijds toespitsen op de begeleidingsoefeningen op de ACTAV-website; anderzijds zal de studenten ook digitale leeshulp en schrijfhulp aangeboden worden. Het is onze ambitie om van de oriëntering en begeleiding een structureel gegeven te maken binnen de opleidingen voor eerstejaars. Hopelijk volgt de K.U. Leuven daarin.

5. Conclusie

In deze tijden, waarin er een hevige discussie bestaat tussen voor- en tegenstanders van toelatingsproeven en oriënterende testen, hopen we met de resultaten van onze oriënterende test *Academische Taalvaardigheid* aan te tonen dat een oriënterende taalttest een goede zaak is voor alle eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs. Remediëring kan immers pas starten wanneer de problemen onderkend worden en daar is onze test een begin voor.

Referenties

- Bokhoven, M. (2007). “Verbeteren van de doorstroom van allochtone studenten. Welke rol kunnen de opleiders spelen?” In: *Les*, jg. 2007, nr.146, p. 3-5.
- Bonset, H. (2010a). “Nederlands in voortgezet en hoger onderwijs: Hoe sluit dat aan? Deel 1”. In: *Levende Talen Magazine*, jg. 97, nr. 3, p. 16-20.
- Bonset, H. (2010b). “Nederlands in voortgezet en hoger onderwijs: Hoe sluit dat aan? Deel 2”. In: *Levende Talen Magazine*, jg. 97, nr. 4, p. 4-8.
- De Wachter, L. (2010). ‘Hoe de K.U. Leuven de ‘academische taalvaardigheid’ ondersteunt: twee projecten toegelicht’. In: E. Peters & T. Van Houtven (red.). *Taalbeleid in het hoger onderwijs: de hype voorbij?* Leuven: Acco, p. 153-163.